

Grażyna Vetulani

Problemy z pozyskiwaniem i opisem nazw cech i właściwości w języku polskim

0. Wstęp

Badania nad nazwami cech i właściwości wpisują się w długofalowy program, którego celem jest pełen opis rzeczowników predykatywnych języka polskiego z przeznaczeniem do przetwarzania informatycznego. W okresie od 1 lutego 2012 roku do 30 kwietnia 2015 roku prace te mogły być prowadzone dzięki uzyskaniu finansowania projektu pt. *Rozbudowa zasobów cyfrowych języka polskiego w zakresie słowników walencyjnych w kierunku leksykonu-gramatyki zorientowana na potrzeby zastosowań informatycznych w humanistyce*¹. Zadania realizowane w ramach tego projektu były połączone z pracami nad leksykalnymi bazami danych typu WordNet (konkretnie z bazą PolNet² rozwijaną na Wydziale Matematyki i Informatyki UAM w Poznaniu pod kierownictwem Zygmunta Vetulaniego). Ogólnym ich celem było uzyskanie istotnego przyrostu *leksykonu-gramatyki* języka polskiego, tj. zebranie i opisanie w odpowiednim formacie kategorii, które były pominięte w opracowaniach wcześniejszych (zob. jednostki Klasy II. w Vetulani 2000a, gdzie były one jedynie odnotowane, a także Vetulani 2012). Prace wspomagane były metodami komputerowymi, co oznacza, że konteksty użycia interesujących nas jednostek były pobierane automatycznie z korpusu i przedstawione do analizy leksykograficznej w formie wygenerowanych konkordancji. Każda konkordancja tworzona była dla pary: *potencjalny czasownik + rzeczownik* (będący nazwą cechy lub właściwości), która stanowi swoisty związek wyrazowy typu: *wykazać się głupotą, odznaczyć się odwagą, zachować spokój, wpaść w szal, kipieć*

¹ Projekt MNiS NPRH Nr 0022/FNiTP/H11/80/2011 realizowany pod kierownictwem Grażyny Vetulani.

² PolNet (Polish WordNet) – baza danych leksykalnych języka polskiego o charakterze ontologii typu wordnet.

złością itp.). W projekcie wykorzystywano też uzyskane uprzednio zasoby języka polskiego, takie jak: słownik morfologiczny POLEX, słownik walencyjny czasowników języka polskiego, słownik rzeczowników predykatywnych, syntaktyczny słownik kolokacji werbo-nominalnych do zastosowań informatycznych, PolNet – baza danych leksykalnych o charakterze ontologii typu Wordnet³.

1. Typ jednostek

1.1. Nazwy cech i właściwości jako predykaty jednoargumentowe

Z punktu widzenia logiczno-gramatycznego nazwy cech i właściwości pełnią w zdaniu funkcję predykatu, ponieważ odsyłają do własności (cechy, stanu) obiektu, o którym mowa. Chodzi na ogół o predykaty jednoargumentowe, implikujące jedynie podmiot, zarówno osobowy, jak i nieosobowy (por. *błyskotliwość Jana* i *błyskotliwość odpowiedzi*)⁴. W tej funkcji występują wszelkiego rodzaju rzeczowniki abstrakcyjne, pośród których obserwujemy najczęściej formy odprzymiotnikowe zakończone na *-ość* (*aktywność, atypowość, bezpretensjonalność, bezbronność*), na *-oć* (*dobroć*), na *-izm, -yzm* (*egoizm, autentyzm, autokrytycyzm*), na *-cja, -sja* (*arogancja, agresja*), na *-ctwo, -stwo* (*cwaniactwo, dyletanctwo, amatorstwo*), na *-ga* (*odwaga, powaga*), ale także rzeczowniki odrzeczownikowe (np. *czasownikowość*) oraz wiele innych, mniej regularnych, jak: *animusz, chłód, donkiszoteria, dynamika* itd. Do tej klasy zaliczamy też formy znaczeniowo równoległe, jak np. *pedanteria / pedantyzm, konserwatywność / konserwatyzm* itp.

Warto podkreślić, iż trudności związane z pozyskiwaniem jednostek do badań, jak również z ich opisem, nie wynikają wyłącznie z różnorod-

³ W/w zasoby powstały w wyniku prac realizowanych w następujących projektach: KBN, 1994–1996: POLEX - POLSKA LEKSYKALNA BAZA DANYCH, projekty Komisji Europejskiej: CEGLEX (CPERNICUS 1032, 1995–1996) oraz GRAMLEX (COPERNICUS 621, 1996–1998), a także MNiSW Nr R00 02802: POLSKA PLATFORMA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO pt. *Technologie przetwarzania tekstu polskiego zorientowane na potrzeby bezpieczeństwa publicznego; komunikacja człowieka z systemem informatycznym w warunkach kryzysowych przy użyciu języka naturalnego* – od 15.12.2006 do 28.02.2010 – pod kierownictwem Z. Vetulaniego). Zasoby POLEX i PolNet są zarejestrowane w organizacji ISLRN, odpowiednio pod numerami: POLEX – ISLRN 147-211-031-2234-4, PolNet 3.0 – ISLRN 944-121-942-407. Są one dostępne m.in. przez stronę www.islrn.org.

⁴ W słowniku umieszczamy jednak również takie przykłady jak *dysponować zdolnościami do...*, które nie wskazują na cechę ogólną ('być zdolnym') i w związku z tym, w danym użyciu, nie mają charakteru predykatów jednoargumentowych.

ności form. Problemy tkwią w wielkości zbioru (klasa tych jednostek jest bardzo duża i niejednorodna) oraz w polisemii wyrazowej. Dodatkowe problemy mogą wynikać z niskiej jakości dostępnych korpusów. Ponieważ ekstrakcja elementów odbywała się poprzez automatyczne generowanie konkordancji z korpusu elektronicznego, zasadniczą kwestią była umiejętność rozróżniania znaczeń (przez program). W założeniu chodziło bowiem o pobieranie jedynie takich użyć form, które są nazwami cech i właściwości, a nie np. nazwami czynów lub zachowań (por. *wykazać konsekwencję w...* w znaczeniu ‘być konsekwentnym’ i *wyciągnąć konsekwencje w stosunku do...* jako ‘odpowiednio zareagować w stosunku do kogoś’ lub *dać upust swojej agresji* w znaczeniu ‘być agresywnym’ i *dokonać agresji na...* jako ‘dokonać napaści na...’).

1.2. Nazwy cech i właściwości w związkach wyrazowych

Jak zostało zaznaczone we wstępie, rzeczownik będący nazwą właściwości łączy się w dyskursie z czasownikiem, tworząc z nim charakterystyczny, mniej lub bardziej utrwalony, zwrot⁵. Formalna konieczność wspólnego wystąpienia tych dwóch elementów skłania do stwierdzenia, iż mamy *de facto* do czynienia ze znakiem złożonym, tym bardziej że współwystępujące elementy, przy wysokiej frekwencji użycia, ulegają stopniowej leksykalizacji. Można zatem uznać, że tego typu jednostki zachowują się podobnie do predykatów odsyłających do czynności, technik, zabiegów itd., które zostały opisane wcześniej (zob. Klasa I. w Vetulani 2000a, 2012, gdzie prezentujemy związki typu: *mieć nadzieję, odnieść zwycięstwo, dać radę* itd.). Zatem także zwroty o strukturze *czasownik + nazwa własności* można uznać za *analityczne wykładniki predykcji (złożone znaki orzekania, znaki nieciągłe* itp., zob. uwagi na temat terminologii stosowanej w opisie tego typu złożeń w języku polskim w Vetulani 2012: 35).

Nadmieńmy przy okazji, że nie wszystkie zaobserwowane w korpusie połączenia komponentu czasownikowego z komponentem predykatywnym (nazwą właściwości) to związki utarte, jak: *mieć ambicje, nabrać animuszu, ulegać asymetrii* itp. Często pojawiały się także struktury mniej typowe, niekiedy oryginalne, czasem niepoprawne lub mało akceptowalne (jak *tchnąć autentyzmem, owrzodzieć kąśliwością*). Trudno w tej sy-

⁵ W niniejszym artykule nie będziemy rozwijać kwestii związanych z koniecznością wyznaczenia całkowitego (wystarczającego) kontekstu, który powinien być brany pod uwagę przy definiowaniu predykatu (tu: nazwy właściwości) lub podczas opracowywania rzetelnego leksykonu gramatycznego. Uwagi będą się ograniczały do konstrukcji składających się z czasownika i interesującego nas rzeczownika.

tuacji postulować, by wszystkie zaobserwowane połączenia umieszczać w słowniku przeznaczonym do powszechnego użytku, nawet jeśli pewne wystąpienia nie były przypadkami odizolowanymi, por. *?uwić/uwodzić autoironią* i *?władać autoironią* w stosunku do *popaść w autoironię* albo *?przeżywać bezsilność* w stosunku do *odczuwać bezsilność*, lub też *zareagować chamstwem* w stosunku do *odznaczać się chamstwem* itp. Mimo iż mowa tu o związkach wyrazowych, w niektórych przypadkach można mieć wątpliwości, który z elementów reprezentuje główny predykat zdaniotwórczy (cf. *wybrać bezdomność*, *razić bezcelowością*, *straszyć kanciastością*, *przerzącać kłocowatością*, *irytować konwencjonalnością* itd.). Jeżeli uznać mimo wszystko, że jest nim nazwa własności, to tym bardziej koniecznym dla ustalenia sensu całego wyrażenia jest precyzyjny opis czasownika, gdyż w orzekaniu rzeczownikowym to ten właśnie element przynosi informacje o nadwyżce semantycznej wyrażenia predykatywnego.

Spśród użyć nacechowanych, często emocjonalnych, które zostały znalezione w materiale, można wymienić:

jarzyć się białością,
popisać się elokwencją,
błysnąć elokwencją,
tryskać elokwencją,
kipieć epickością,
powalać epickością,
ociekać erotyzmem,
śmierdzieć jadowitością,
promieniować cielesnością,
epatować efekciarstwem,
kusić zmysłowością.

Cechą charakterystyczną niektórych nazw jest również to, że łączą się one, zamiast z pojedynczą formą czasownikową, z całym zwrotem, jak na przykład:

dać dowody bohaterstwa,
dać pokaz buty,
dać popis elokwencji,
dawać wyraz ignorancji,
być pełnym indolencji,
mieć w sobie heroizm,
nosić znamiona grubiaństwa.

Wszystkie wymienione przykłady świadczą o tym, jak dużym wyzwaniem dla leksykografa jest wyznaczenie sensu każdego pojedynczego zwrotu. Należy bowiem wziąć pod uwagę nie tylko podstawowe znaczenia każdego z komponentów, ale także to, jak dana cecha (właściwość), którą charakteryzuje się obiekt, jest postrzegana przez użytkownika języka (jako cecha negatywna czy pozytywna?). Wydaje się zatem, że wchodzi tu w grę także elementy kulturowe, związane z doświadczeniem mówcy itp.

2. Korelacja pomiędzy konstrukcjami nominalnymi i adjektywnymi

To, że wykładnikami jednego pojęcia mogą być różne formy gramatyczne, jest sygnalizowane w literaturze od dawna. Na przykład o „seryjnych powiązaniach fleksyjno-słowotwórczych pomiędzy różnymi częściami mowy” pisał już w latach 60. Jan Tokarski na łamach „Poradnika Językowego” (1964). Również Henryk Wróbel (1976: 175) zwracał uwagę na podobne właściwości systemu:

Przekształcanie struktury predykatowo-argumentowej w zdanie danego języka jest ciągiem operacji językowych, w których można wyróżnić dwa etapy: uzyskanie schematu formalnozdanowego oraz zabiegi jego aktualizacji [...]; wspomniane wyżej operacje są przeprowadzane przy pomocy środków leksykalnych, gramatycznych i leksykalno-gramatycznych.

Jeśli chodzi o nazwy cech i właściwości, najczęściej są one skorelowane z przymiotnikiem. O tych regularnych powiązaniach (adjektywnych w stosunku do konstrukcji nominalnych) pisze z kolei w *Składni języka polskiego* Zuzanna Topolińska (1984: 361–363). Fakt, że obserwuje się regularne powiązania semantyczne pomiędzy różnymi kategoriami gramatycznymi (oddającymi ten sam głęboki sens), nie powinien przesłaniać jednak różnic w ich użyciu. Silnie podkreśla ten problem imię Bogusławski (1978: 29), pisząc o orzeczeniach peryfrastycznych, że: „odznaczają się [one] swoistymi cechami semantycznymi, które nie pozwalają na ich dowolną wymianę z orzeczeniami prostymi”⁶.

Poniżej, abstrahując od wymienności wyrażen w danym kontekście lub typie dyskursu, przytaczamy kilka przykładów (wszystkie pochodzą z korpusu wykorzystywanego w projekcie⁷), które mogą świad-

⁶ Ta uwaga dotyczy nie tyle korelacji pomiędzy strukturami nominalnymi i adjektywnymi, ile nominalnymi i werbalnymi typu: *oddać skok / skoczyć, być w podróży / podróżować* itp.

⁷ Udostępniony na wstępie korpus IPI PAN okazał się niewystarczający. W momencie podjęcia badań pełny korpus NKJP nie został udostępniony z powodu ograniczeń licencyjnych, co jednak nie było zasadniczą przeszkodą w realizacji projektu w założonym zakresie.

czyć o korelacji pomiędzy wyrażeniami nominalnymi i adjektywnymi w języku polskim:

całą wieś ogarnęła ciekawość = cała wieś była ciekawa,
koń dresażowy musi się cechować gibkością = koń dresażowy musi być gibki,
skóra nabierze gładkości = skóra stanie się gładka,
gdzie woda posiada porządną głębokość = gdzie woda jest głęboka,
odznaczać się kłótnością = być kłótnym,
wykazać się koleżeńskością i profesjonalizmem = być koleżeńskim i profesjonalnym,
pies musi wykazać się niewrażliwością na strzał = pies musi być niewrażliwy na...,
dłużnicy, którzy popadli w stan niewypłacalności = dłużnicy, którzy są niewypłacalni,
komisja powinna wykazać się operatywnością = komisja powinna być operatywna,
w tej sprawie zachowuje pewien sceptycyzm = w tej sprawie jest sceptyczny.

Niekiedy obserwuje się powiązania pomiędzy nazwą cechy a rzeczownikiem występującym w funkcji orzecznika. Wówczas formy wyrazowe, wskazując na cechę, łączą się semantycznie z konstrukcjami typu: *być (kim?, czym?)*; np.:

wykazać się amatorstwem = być amatorem,
wykazać się dyletanctwem = być dyletantem,
odznaczać się sknerstwem = być sknerą,
ulec bezbożnictwu = być bezbożnikiem,
cierpieć na pedantyzm = być pedantem,
wyróżniać się utracjuszostwem = być utracjuszem,
uskutecznić mazgajstwo = być mazgajem.

3. Wybór odpowiedniego formatu do opisu nazw właściwości

Szukając odpowiedniego formatu do opisu nazw właściwości, w pierwszej kolejności podjęto próbę wykorzystania formatu już istniejącego (opracowanego wcześniej dla jednostek Klasy I.; zob. Vetulani 2012). Realizacja zadań sprowadzała się do następujących kroków:

Krok 1. Analiza istniejącego formatu, zastosowanego w opisie kolo-kacji werbo-nominalnych opartych na rzeczownikach predykatywnych Klasy I., pod kątem możliwości jego wykorzystania do opisu związków opartych na jednostkach Klasy II. Z uwagi na fakt, iż celem nadrzędnym

jest uzyskanie opisu przydatnego do zastosowań informatycznych (co nie stoi w sprzeczności do tego, by był on wygodny również do odczytu przez człowieka), i że pożądane jest stosowanie jednolitej i spójnej metodologii, poszukiwano maksymalnie jednorodnego formatu do opisu jednostek należących do różnych klas.

Krok 2. Wstępna analiza konkordancji zawierających wystąpienia rzeczowników predykatywnych Klasy II. wygenerowanych automatycznie w celu obserwacji ich użycia gramatycznych na poziomie elementarnego zdania (z wszystkimi obligatoryjnymi elementami walencyjnymi).

Prace pozwoliły ustalić, co następuje:

a. Istnieje możliwość zastosowania bez zmian formatu stworzonego uprzednio dla Klasy I., tj. *N0 Vsup (MOD) Npred (Prep) N1 (Prep) N2...*, dla licznych rzeczowników Klasy II. Jak pokazują konteksty pobrane z materiału źródłowego, model ten odpowiada strukturom, w których rzeczownik predykatywny (*Npred*), odpowiadający nazwie właściwości, występuje zarówno w bierniku, jak i w dopełniaczu, por.:

nabrał animuszu i swady – nalał pełną szklanę...,
okazywał arogancję w stosunku do związków zawodowych,
 będzie zmuszony **dać dowody bohaterstwa**,
dano pokaz buty, brutalności,
 i na szczęście nie **popadł w autoironię**,
 Agencja Rynku Rolnego **wykazała przezorność** w...,
wykazał ewidentnie mniejszą żywiołowość niż na innych recitalach,
 Wysoka Izba **zachowywała spokój**,
 prawdziwą **wdzięczność** czuję dla Petroniusza,
 kabel **ma przewodność** na całej długości,
 urządzenia powinny **posiadać odpowiednią przepustowość**.

Podobnie jest w przypadkach (bardzo licznych), kiedy rzeczownik użyty jest w narzędniku:

cechować się bolesnością / błyskotliwością / cichobieżnością / smakowitością...,
charakteryzować się klarownością / koleżeńskością / słodkością / smarnością...,
emanować epickością / zmysłowością...,
odznaczać się odwagą / posłuszeństwem / cichobieżnością / cierpliwością...,
promieniować radością / zmysłowością...,
reagować chamstwem / złością...,
trącić grafomanią / grafomaństwem / faryzeuszostwem / kabotynizmem...,

*tryskać energią / entuzjazmem / humorem...,
wybuchnąć radością...,
wykazać się dyletanctwem / koleżeńskością / skutecznością / skrupulatnością...*

Poniżej prezentujemy hasło słownikowe dla predykatu *aktywność* (tutaj bez przykładów użyć, które będą zamieszczone w pełnej wersji słownika) opracowane zgodnie z tym formatem⁸:

cechować się aktywnością/ cechować się(N)/MOD,
charakteryzować się aktywnością/ charakteryzować się(N)/MOD;N1
w zakresie(D),
manifestować aktywność/ manifestować(B)/MOD,
mieć aktywność/ mieć(B)/MOD,
podejmować aktywność/ podejmować(B)/MOD,
podjąć aktywność/ podjąć(B)/MOD,
przejawiać aktywność/ przejawiać(B)/MOD;N1na płaszczyźnie(D),
przejawić aktywność/ przejawić(B)/MOD;N1w dziedzinie MOD,
utrzymywać aktywność/ utrzymywać(B)/MOD;N1w(Ms),
wykazać aktywność/ wykazać(B)/(MOD),
wykazać się aktywnością/ wykazać się(N)/MOD,
wykazywać aktywność/ wykazywać(B)/(MOD),
wyróżniać się aktywnością/ wyróżniać się(N)/MOD,
wyróżnić się aktywnością/ wyróżnić się(N)/MOD,
zachować aktywność/ zachować(B)/(MOD),
zachowywać aktywność/ zachowywać(B)/MOD.

b. Zachodzi konieczność rozszerzenia formatu ze względu na dużą liczbę wystąpień nazw cech i właściwości w mianowniku. Ogląd tych, charakterystycznych w języku polskim, użyć pozwala stwierdzić, że rzeczowniki występują wówczas najczęściej z neutralnymi stylistycznie czasownikami *cechować* i *charakteryzować*. Poniżej prezentujemy kilka zaświadczeń tego typu:

rzecznika **cehuje obiektywizm**,
sojusznika, którego **cehuje** imponująca **bitność**,
zbiorowość, którą **cechowali: bierność**, przymus,

⁸ Stosowana w haśle słownikowym notacja wynika z potrzeb związanych z komputerowym przetwarzaniem języka i wychodzi naprzeciw aktualnym zapotrzebowaniom lingwistyki informatycznej. Została ona omówiona w pracach wcześniejszych (zob. Vetulani 2000a, 2012, 2013, 2015; Vetulani i Vetulani 2014).

cechuje ją skrajny koniunkturalizm,
 wiemy, że **cechuje go nadmierny krytycyzm,**
 codzienność **charakteryzuje się pewną jednostajnością,**
 projekt ustawy **charakteryzuje nowoczesność i otwartość,**
 proces weryfikacji musi **charakteryzować się bezstronnością.**

Powyższe przykłady nie powinny jednak przesłaniać faktu, że rzeczowniki użyte w mianowniku wchodzą także w związki z czasownikami bardziej nacechowanymi, por.:

kogoś napada wściekłość,
kogoś ogarnia gniew,
kogoś gryzie beczynność,
kogoś okryła bladość,
kogoś powlekła bladość,
kogoś i kogoś łączy bliskość,
kimś kieruje brawura.

Niektóre nazwy cech są bardziej „produktywne” od innych, gdyż łączą się z większą liczbą czasowników, tworząc za każdym razem specyficzny zwrot, który ma własne, zniuansowane znaczenie. Poniżej prezentujemy znalezione w korpusie wystąpienia formy *ciekawość* – w pierwszej kolejności w mianowniku, a następnie w innych przypadkach gramatycznych, pozwalających na opis zgodny z pierwotną wersją kodu (taki sam, jaki mają jednostki Klasy I.):

I
 nieraz **brała go ciekawość** obaczyć...,
 wieś **całą ogarnęła ciekawość,**
 trwożna **ciekawość owładnęła** ludźmi,
 tak ich **pałiła ciekawość,**
 uczniów **poiła ciekawość** zobaczenia tego ostatniego,

II
 Dalej **czułeś tylko ciekawość?,**
mam niespożytą ciekawość w kwestii...,
 sam widząc, że wszyscy **płoną z ciekawości,** mówił dalej,
 To interesujące – **wykazał życzliwą ciekawość** Aleksander,
 mogą **zdradzać jakąś chorą ciekawość...**

c. W rezultacie, dla nazw cech i właściwości, należy zaproponować nowy wzór hasła słownikowego, obejmujący obydwie wyżej opisane przypadki wraz z przykładowymi ilustracjami użyć (w opracowaniu).

4. Problemy z pozyskiwaniem zaświadczeń

Mimo iż badania nad nazwami nazw i właściwości odbywały się na podobnych zasadach, jak te prowadzone wcześniej dla jednostek Klasy I., to wyszukiwanie informacji w korpusie okazywało się niezadawalające. Bardzo duża liczba interesujących nas nazw (pobrane na wstępie ze słownika tradycyjnego; Szymczak 1978), w ogóle nie wystąpiła w korpusie. Tytułem przykładu można tu wymienić, ograniczając prezentację tylko do jednej litery alfabetu, takie jednostki, jak: *drastyczność, dwupostaciowość, drobiazgowość, dwustopniowość, drobnomieszczaństwo, dwustronność, drobnostkowość, dwuwarstwowość, drobnosć, dwuwartościowość, drobnoziarnistość, dwuwładztwo, drogocенność, dwuwymiarowość, dwoistość, dwuzmianowość, dworskość, dydaktyczność, dwubarwność, dynamiczność, dwuczłonowość, dynamika, dwudzielność, dyskursywność, dwunożność, dyskusyjność, dwupłaszczyznowość, dziarskość, dwupłciowość, dziąsłowość.*

W wyniku tej niekorzystnej sytuacji podjęto czynności sprawdzające, czy przyczyny leżą po stronie danych tekstowych (korpusu), czy wykorzystywanych narzędzi informatycznych. Ponieważ niezależne doświadczenia wykonane następnie na identycznym materiale językowym uwiarygodniły narzędzia informatyczne, sięgnięto do źródeł internetowych, jako do materiału obserwacyjnego. Wybór był o tyle uzasadniony, że Internet stał się w dobie obecnej przestrzenią komunikacji i że występują w nim rozmaite gatunki tekstów, które poddają się automatycznej obróbce. Szybko okazało się, że i te próby nie przyniosły zadawalających wyników. Korpusy internetowe pokazują bowiem bardzo dużą liczbę użyć rzeczowników odsyłających do cech i właściwości z takimi czasownikami, jak: *porażać, walić, jechać, powalać na kolana* itp. i często z żadnymi innymi lub też tylko jednostkowe wystąpienia. Trudno na takiej podstawie budować reprezentatywny słownik. Pośród przykładów tego typu można było odnotować:

Fakt, że moje budowle **nie powalają epickością**, ale jednak...,
Większość komentarzy **śmierdzi jadowitością** i bezmyślnym skalowaniem,
Te rękawiczki **zalatują tandetą i jarmarcznością** jak dla mnie,
zajeżdża i **kabotynizmem**, dulszczyzną czy jak zwał tak zwał,
dokładnie, bo to już **śmierdzi maniactwem**, hehee,
hmm gruby **powala monstrualnością**, ale ale twój jest fajniejszy.

5. Uwagi końcowe

Coraz to większe i doskonalsze zasoby językowe opisywane przy wykorzystaniu formalizmów stały się dziś koniecznością, ponieważ ich celem są aplikacje informatyczne wspomagające takie operacje, jak: tłumaczenie, wyszukiwanie informacji w elektronicznych korpusach, wytwarzanie różnego rodzaju dokumentów (w tym wielojęzycznych), konieczność szybkiego dostępu do informacji itd. Dlatego też wobec problemów przedstawionych w niniejszej pracy przewiduje się dalsze rozwijanie słownika o jednostki już opracowane oraz te, które dotąd nie były brane pod uwagę.

Bibliografia

- Bogusławski A., 1978, *Jednostki języka a produkty językowe. Problem tzw. orzeczeń peryfrastycznych*, w: *Z zagadnień słownictwa współczesnego języka polskiego*, red. M. Szymczak, Wrocław, s. 17–30.
- Szymczak M. (red.), 1978, *Słownik języka polskiego*, Warszawa.
- Tokarski J., 1964, „Poradnik Językowy”, t. 4, 5, 6.
- Topolińska Z., 1984, *Składnia grupy imiennej*, w: *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*, red. Z. Topolińska, Warszawa, s. 301–393.
- Vetulani G., 2000a, *Rzeczowniki predykatywne języka polskiego*. W kierunku syntaktycznego słownika rzeczowników predykatywnych, Poznań.
- Vetulani G., 2000b, *Zasady budowy hasła słownikowego dla kolokacji werbo-nominalnych*, „Scripta Neophilologica Posnaniensia”, t. II, s. 173–190.
- Vetulani G., 2012, *Kolokacje werbo-nominalne jako samodzielne jednostki języka*. *Syntaktyczny słownik kolokacji werbo-nominalnych języka polskiego na potrzeby zastosowań informatycznych*, cz. I, Poznań.
- Vetulani G., 2013, *Budowa syntaktycznego słownika rzeczowników predykatywnych języka polskiego na potrzeby zastosowań informatycznych w dobie aktualnych wyzwań dla językoznawstwa*, w: *Scripta manent – res novae*, red. S. Puppel, T. Tomaszewicz, Poznań, s. 487–498.
- Vetulani G., 2015, *Wybrane relacje w semantycznych sieciach leksykalnych na przykładzie orzeczeń prostych i złożonych*, w: *Être philologue. Mélanges offerts à Teresa Giermak-Zielińska*, red. W. Fijałkowska, M. Izert, A. Kieliszczyk, E. Pilecka, Warszawa, s. 265–274.
- Vetulani Z., Vetulani G., 2014, *Through Wordnet to Lexicon Grammar*, w: *Penser le lexique-grammaire: perspectives actuelles*, red. F. Kakoyianni-Doa, Paris, s. 531–543.
- Wróbel H., 1976, *Prefiksacja czasowników a aktualizacja struktur predykatowo-argumentowych*, w: *Otázky Slovanske Syntaxe*, red. M. Grepl, Brno, s. 175–180.

Problems with acquisition and description of the feature names in Polish

SUMMARY

The paper focuses on the problems we were confronted with when working on Polish predicate nouns referring to features and properties. Our work contributes to a long-term program aiming at the exhaustive computer processable description of Polish predicative nouns. In discourse, feature names, together with accompanying verbs, form specific, more or less frozen constructs semantically correlated with the corresponding adjectival structures. Obligatory co-occurrence of a noun (feature name) and a verb makes us consider that these two forms constitute a compound sign. In the paper we present also the progress of our works aiming at definition of a dictionary format for that kind of constructs, appropriate for computer applications.

Key words: digital lexical resources, semantics, syntax, nominal predication, electronic dictionaries.

O Autorce:

Grażyna Vetulani jest profesorem zwyczajnym w Instytucie Filologii Romańskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prowadzi badania z zakresu językoznawstwa francuskiego oraz językoznawstwa porównawczego francusko-polskiego ze szczególnym uwzględnieniem semantyki w połączeniu ze składnią. Jest autorką trzech książek i współautorką trzech innych oraz redaktorką sześciu tomów zbiorowych. Opublikowała wiele artykułów naukowych, które w zasadniczej części wpisują się w obszar badań nad predykacją rzeczownikową w języku polskim. Grażyna Vetulani jest ponadto członkiem kolegiów redakcyjnych czasopism „*Echo des études romanes. Revue semestrielle de linguistique et de littérature romanes*” oraz „*Etudes romanes de Brno*”. Od roku 2015 jest redaktorem naczelnym czasopisma „*Studia Romanica Posnaniensia*”.

E-mail: gravet@amu.edu.pl